

Gråsiska och vinterhämspling

GRÅSISKA (UNDERARTEN BRUNSISKA)

FOTO: KRISTEN SÖSTEN

- 1 Gul näbb med mörk spets.
- 2 Rött på huvudet.
- 3 Tydligare vingband på större täckarna än hos vinterhämspling.

VINTERHÄMSPLING

FOTO: BENNY KANISCH

- 1 Halmgul näbb.
- 2 Enfärgat huvud med svag streckning.
- 3 Vita ytterfan på handpennorna skapar en ljus panel.

De allra flesta insektsätare lämnar Sverige under vintern. De arter som blir kvar är till största delen fröätare. I norra Sverige representeras de vintertid mest av korsnäbbar, i södra delarna av landet står däremot fler arter att finna. Den artgrupp som är i absolut majoritet är finkfågeln och normalt sett är "siskorna" de som står för den största numerären med stora flockar av grä- och grönsiska.

Grönsiskorna håller ofta till i strandskog där de framförallt lever av frön från al eller björk och här kan det finnas gråsiskor insprängda i flockarna. Gråsiskorna äter som sagt även de frön från olika träd, men favoritfödan är frön från olika örter och i den miljön är det sällan man hittar grönsiskor i flockarna. Däremot kan det smyga sig in vinterhämsplingar. Båda arternas flockar är täta och fåglarna är små, detta gör att man nästan alltid kraftigt underskattar antalen.

VINTERHÄMSPLINGEN ÄR DEN fåtaligaste av "siskorna" sett till hela landet, men längs kusten och framförallt på västkusten och i Skåne förekommer den sparsamt. I Sverige

häckar vinterhämsplingen mycket fåtaligt i fjällkedjan medan den finns längs hela den norska västkusten. Den anländer till södra Sverige från slutet av september och flyttar åter norrut under april. Till utseendet kan vinterhämsplingen påminna en hel del om gråsiskan som är en mycket variabel art utseendemässigt.

OM VI BÖRJAR med allmänintryck så är vinterhämsplingen en något slankare fågel med en aning längre stjärt jämfört med gråsiskan. Båda arterna har ett rastlöst beteende och är nästan ständigt i rörelse, antingen hoppandes på marken, klängandes i markväxtlighet eller görande små flygturer för att sedan landa i vinterståndare och fortsätta födosöka. En viss ledtråd till bestämningen kan man ibland få av biotopen. Man ser inte en flock vinterhämsplingar i skogslandskap annat än förbipasserande. På samma sätt är en flock "siskor" födosökande på en kortbetad strandäng i södra Sverige troligen inte gråsiskor utan just vinterhämsplingar.

I grunden är de båda arterna rätt lika, med brunaktig ovansida och lite ljusare undersida. Båda arterna har gul näbb, men

till skillnad från gråsiskan är vinterhämsplingens näbb helt halmgul medan gråsiskans har en mörkare spets. Gråsiskan har en rödaktig eller orange fläck i pannan och en liten svart haklapp medan vinterhämsplingens huvud är mer enfärgat med en svag streckning. Överlag kan man säga att vinterhämsplingen är mer kontrastlös än gråsiskan.

BÅDA ARTERNA HAR ett vingband på de större täckarna, hos gråsiskan är det lite mer framträdande. Inte bara för att det upplevs bredare utan även för att det avviker lite i färg genom att vara ljusare. En annan skillnad på vingen hittar man på handpennorna. Vinterhämsplingen har tydligt ljusa, nästan vita, ytterfan på handpennorna vilket skapar en tydlig ljus panel som gråsiskan saknar.

MED LITE TRÄNING är lätterna ett bra kännetecken för att skilja arterna åt. Båda arterna har lite "hoppande" eller "studsande" läten men vinterhämsplingen avslöjar sig snart genom att flika in ett lite gnälligt "tväjt". På engelska (Twite) är det just detta läte som givit arten dess namn. **▲**